

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Ο φίλος μας ο άνεμος»

Συγγραφή: ΜΟΙΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Εφαρμογή: ΜΟΙΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ο φίλος μας ο άνεμος

Δημιουργία σεναρίου

Σωτηρία Σαμαρά

Εφαρμογή σεναρίου

Μοίρας Παναγιώτης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική_γλώσσα

Τάξη

Ε΄ Δημοτικού

Σχολική Μονάδα

6^ο Δημοτικό Σχολείο Νίκαιας

Χρονολογία

Από 24-9-2012 έως 25-9-2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

1^η ενότητα του α΄, τεύχους της Γλώσσας της Ε΄ Δημοτικού

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 4 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

- Ύπαρξη ικανού αριθμού Η/Υ εφοδιασμένων με τα απαραίτητα λογισμικά και σύνδεση με το διαδίκτυο.
- Εξοικείωση των μαθητών με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία
- Εξοικείωση των μαθητών με την πλοήγηση στο Διαδίκτυο
- Εξοικείωση των μαθητών με βασικές λειτουργίες των Windows (άνοιγμα φακέλου, αρχείου, αποθήκευση, εκτύπωση κ.λπ.)

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αποτελεί εφαρμογή στην τάξη με προσαρμογές του σεναρίου της Γ. Σαμαρά με τίτλο «Ο φίλος μας ο άνεμος».

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Περιλαμβάνονται δραστηριότητες που σχετίζονται με τη θεματική περιοχή «Ο φίλος μας ο άνεμος», που θίγεται στην 1η ενότητα του α΄ τεύχους της *Γλώσσας* της Ε΄

Δημοτικού και δίνουν αφορμή για συνειδητοποίηση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων που απορρέουν από τη χρήση της αιολικής ενέργειας στην καθημερινή ζωή. Επίσης περιλαμβάνονται και δραστηριότητες που αφορούν στην σύγκριση πληροφοριών, στην κριτική αναγνωστική προσπέλαση ειδησεογραφικών άρθρων και στη διασφάλιση της εγκυρότητας μιας ηλεκτρονικής πηγής πληροφοριών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Οι μαθητές χωρισμένοι σε πέντε ομάδες των 3-4 ατόμων εργάζονται στην αίθουσα των Η/Υ, η οποία είναι διαμορφωμένη έτσι (τραπέζια εργασίας στο κέντρο και πάγκοι με Η/Υ περιμετρικά της αίθουσας), ώστε να εξυπηρετεί τόσο την εργασία στην ολομέλεια (εισηγήσεις, συζητήσεις, προβολές) όσο και την εργασία σε ομάδες (με τη χρήση ή όχι των Η/Υ).

Κατά τη διδασκαλία του σεναρίου εφαρμόζεται η καθοδηγούμενη ανακάλυψη. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι υποστηρικτικός και καθοδηγητικός. Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τις ερωτήσεις, τη συζήτηση, προβληματισμούς, Φύλλα Δραστηριοτήτων και δραστηριότητες με τη χρήση των ΤΠΕ προκειμένου να καθοδηγήσει τους μαθητές να ανακαλύψουν τη γνώση.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις στοχεύουν στη γνωριμία με ορισμένες πτυχές της πραγματικότητας και του κόσμου, με την καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού λόγου, καθώς και με την εξοικείωση με ορισμένες πτυχές των νέων γραμματισμών που εκπορεύονται από τη χρήση των ΤΠΕ.

Ειδικότερα επιχειρείται οι μαθητές/-τριες να αποκτήσουν γνώσεις για τον κόσμο, τη γλώσσα και να καλλιεργήσουν γραμματισμούς.

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές επιχειρείται να αποκτήσουν γνώσεις για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ειδικότερα για την αιολική ενέργεια, τη χρήση και την αξιοποίηση των ανεμογεννητριών στην παραγωγή ενέργειας, τα πλεονεκτήματα αλλά και τα μειονεκτήματα της χρήσης

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιχειρείται:

- να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο·
- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο·
- να κωδικοποιούν πληροφορίες προκειμένου να τις επεξεργαστούν συγκριτικά·
- να αναπτύξουν επιχειρηματολογικό λόγο (προφορικό και γραπτό)·
- να εξοικειωθούν με την παραγωγή πολυτροπικού κειμένου (συνδυασμός λόγου-εικόνας).

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιχειρείται:

- να μάθουν να ανοίγουν διαδοχικά περισσότερα του ενός αρχεία, να τα επεξεργάζονται και να τα ελαχιστοποιούν·
- να μάθουν να δημιουργούν πίνακα·
- να μάθουν να γράφουν κείμενο αξιοποιώντας το Π(πρόγραμμα Ε(πεξεργασίας) Κ(ειμένου)) και να το μορφοποιούν·
- να μάθουν να διατάσσουν μια σελίδα σε οριζόντιο προσανατολισμό·
- να μάθουν να αποθηκεύουν ένα αρχείο σε συγκεκριμένο φάκελο.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το διδακτικό σενάριο βασίζεται σε θέμα που πραγματεύεται το σχολικό εγχειρίδιο και οι δραστηριότητες του εμπλουτίζουν το μάθημα με στοιχεία που περιέχονται σε πόρους που προέρχονται από ΤΠΕ, χωρίς να ξεφεύγουν από τη λογική και τη σειρά που έχει το σχολικό εγχειρίδιο.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο διδακτικό σενάριο γίνεται αξιοποίηση του Διαδικτύου και του Επεξεργαστή Κειμένου. Οι μαθητές παρακολουθούν τα επιλεγμένα video προκειμένου να αντλήσουν από αυτά τις χρήσιμες πληροφορίες και να τις αποτυπώσουν σε συνεχές κείμενο ή σε πίνακα.

Κείμενα

Το συνοδευτικό υλικό του διδακτικού σεναρίου αποτελεί:

1) ο φάκελος με το όνομα της μαθητικής ομάδας, ο οποίος πριν την υλοποίηση του διδακτικού σεναρίου αποθηκεύεται στον υπολογιστή στον οποίο θα εργαστεί η ομάδα και περιλαμβάνει:

- α) τα αρχεία Word, τα οποία περιλαμβάνουν τα αντιγραμμένα άρθρα των προτεινόμενων ιστοσελίδων
- β) υποφάκελλο με το όνομα «Ανεμογεννήτριες» που περιλαμβάνει εικόνες ανεμογεννητριών τις οποίες θα εισάγουν οι μαθητές στο κείμενό τους

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

Α΄ Φάση-Ολομέλεια

Η εισαγωγή με το προς διαπραγμάτευση αντικείμενο έγινε στην ολομέλεια με μια σύντομη εισήγηση του εκπαιδευτικού, ο οποίος επανέφερε στη μνήμη των μαθητών όσα είχαν συζητηθεί κατά τη διδασκαλία του κεφαλαίου «Ο φίλος μας ο άνεμος». Οι μαθητές γνώρισαν τους ανεμόμυλους, τη χρήση τους και τη σημασία τους για τη ζωή των κατοίκων παλιότερα και τους σύγκριναν με τους σύγχρονους ανεμόμυλους, τις ανεμογεννήτριες. Για την καλύτερη προετοιμασία των μαθητών για την εφαρμογή του διδακτικού σεναρίου είχαν επίσης δοθεί οι ερμηνείες των λέξεων «ανεξέλεγκτος» και «ανεξάντλητος» και είχαν γίνει αναφορές στην ενέργεια, στις πηγές ενέργειας, την παραγωγή ενέργειας και την μετατροπή της ενέργειας (η προετοιμασία των μαθητών στο θέμα θα ήταν πληρέστερη αν είχε προηγηθεί το αντίστοιχο κεφάλαιο της Φυσικής – βλ. Ενότητα Κριτική).

Κατόπιν έγινε η σύντομη περιγραφή των στόχων από τον εκπαιδευτικό σύμφωνα με τους οποίους οι μαθητές θα έπρεπε αφού γνωρίσουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα από τη χρήση της αιολικής ενέργειας να αρθρώσουν επιχειρηματολογικό λόγο και να συνεργαστούν για την παραγωγή ενός πολυτροπικού κειμένου με το συγκεκριμένο θέμα. Στη συνέχεια οι μαθητές κλήθηκαν να παρακολουθήσουν το πρώτο video (βλ. Τεκμήριο 1 στο αρχείο των Τεκμηρίων).

<http://www.youtube.com/watch?v=vdee8eytjo&feature=related>

μέσω του βιντεοπροβολέα και να επικεντρωθούν στα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ανεμογεννητριών. Στο video γίνεται σαφής αναφορά στα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ανεμογεννητριών.

Ακολούθησε διαλογική συζήτηση για να διαπιστωθεί το επίπεδο κατανόησης των μαθητών και για να τονιστούν σημαντικά και χρήσιμα στοιχεία που θα βοηθούσαν τους μαθητές στη συνέχεια των δραστηριοτήτων τους. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες ερωτήσεις από τον εκπαιδευτικό και οι απαντήσεις των μαθητών:

ΕΚΠ.: Σε τι μέρη κατασκευάζονται οι ανεμογεννήτριες;

ΜΑΘ.: Σε περιοχές ανεμοδαρμένες.

ΕΚΠ.: Γιατί;

ΜΑΘ.: Για να μπορεί να γυρίζει ο μύλος και να παράγεται ρεύμα.

ΕΚΠ.: Δηλαδή η κινητική ενέργεια μετατρέπεται σε ρεύμα. Γιατί η ενέργεια που παράγουν οι ανεμογεννήτριες λέγεται αιολική;

ΜΑΘ.: Επειδή ο Αίολος ήταν θεός του ανέμου.

ΕΚΠ.: Γιατί πιστεύετε ότι οδηγηθήκαμε και στην αιολική ενέργεια, ενώ είχαμε την ενέργεια από το πετρέλαιο;

ΜΑΘ.: Ο αέρας δεν τελειώνει.

ΕΚΠ.: Άρα ψάχναμε για μια πηγή **ανεξάντλητη**. Υπάρχει άλλος λόγος;

ΜΑΘ.: Είναι οικονομική λύση.

ΕΚΠ.: Άλλο;

ΜΑΘ.: Είναι και οικολογική λύση γιατί το πετρέλαιο και ο λιγνίτης ρυπαίνουν.

Μετά την παρουσίαση του video ο εκπαιδευτικός ήταν απαραίτητο να εξηγήσει την έννοια της λέξης «ισχύς» καθώς αυτή αναφέρεται στο video, αλλά υπάρχει και ως κατηγορία στον πίνακα που θα πρέπει να συμπληρώσουν σε επόμενη δραστηριότητά τους οι μαθητές.

Στη συνέχεια οι μαθητές παρακολούθησαν το δεύτερο video από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.evrytanika.com/article.php?id=3404> και το τρίτο video (βλ. Τεκμήριο 2 στο αρχείο των Τεκμηρίων) από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.deltiokairou.gr/multimedia/article847456.ece>

Στα video παρουσιάζονται δύο σημαντικά μειονεκτήματα της αιολικής ενέργειας: ο τραυματισμός των άγριων πτηνών από τις ανεμογεννήτριες και η ανεξέλεγκτη δύναμη του αέρα.

Μετά την παρουσίαση των video δίνεται η ευκαιρία στον εκπαιδευτικό και τους μαθητές να συζητήσουν για τα μειονεκτήματα της αιολικής ενέργειας και να τονιστεί ότι ο άνεμος είναι ανεξέλεγκτη πηγή ενέργειας.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί στους μαθητές ο τραυματισμός του πτηνού από την ανεμογεννήτρια και η ευαισθησία που εκφράζουν

για την τύχη του πτηνού. Σε αυτό το σημείο και με αφορμή τα όσα παρουσιάζονται στο video για την περισυλλογή του πτηνού, δόθηκε η ευκαιρία στον εκπαιδευτικό να μιλήσει για τον κίνδυνο που διατρέχουν τα μεταναστευτικά κυρίως πουλιά που δεν γνωρίζουν το χώρο, αλλά και για τη μέριμνα που λαμβάνεται από ειδικά κέντρα για αντιμετώπιση των τραυμάτων και την επιστροφή του πτηνού στη φύση. Μαθήτριά με καταγωγή από την Αίγινα ανέφερε ότι γνωρίζει το Κέντρο Περίθαλψης Άγριων Ζώων στο νησί της.

Β' Φάση-Εργασία σε ομάδες

Στη Β' Φάση (ώρα 8:50) οι μαθητές πέρασαν να εργαστούν ομαδικά στους υπολογιστές.

Δόθηκαν από τον εκπαιδευτικό οι εξής οδηγίες:

Ανοίξτε ένα έγγραφο του Επεξεργαστή Κειμένου στο οποίο θα γράψετε ένα επιχειρηματολογικό κείμενο με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της αιολικής ενέργειας.

Συζητήστε στην ομάδα σας ένα τίτλο για το κείμενό σας.

Τέλος διαμορφώστε το κείμενό σας εισάγοντας τις κατάλληλες εικόνες που θα βρείτε στον υποφάκελο με το όνομα «Ανεμογεννήτριες»

Στη συνέχεια οι μαθητικές ομάδες ξεκίνησαν να συνεργάζονται για τη διαμόρφωση του κειμένου (βλ. Τεκμήριο 3 στο αρχείο των Τεκμηρίων), ενώ ο ρόλος του εκπαιδευτικού ήταν βοηθητικός και συμβουλευτικός. Οι μαθητές έδειξαν κατά τη συγγραφή των κειμένων τους ότι είχαν κατανοήσει πλήρως την αναγκαιότητα για τη χρήση της αιολικής ενέργειας, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της (βλ. Τεκμήριο 4 στο αρχείο των Τεκμηρίων).

Ο εκπαιδευτικός αρχικά βοήθησε τους μαθητές στη στοίχιση του κειμένου, στη μορφοποίηση, στη διόρθωση των ορθογραφικών λαθών και αργότερα στην εισαγωγή της εικόνας, στη γνωριμία με τα εργαλεία της εικόνας και στην εξέλιξη (βλ. Τεκμήριο 5 στο αρχείο των Τεκμηρίων) και διαμόρφωση των τελικών πολυτροπικών

10

κειμένων (βλ. Τεκμήριο 6 στο αρχείο των Τεκμηρίων). Οι ομάδες ολοκλήρωσαν σε γενικές γραμμές τα κείμενά τους και τα διάβασαν στην ολομέλεια με την συμπλήρωση των δύο διδακτικών ωρών.

3η & 4η διδακτική ώρα

Α' Φάση-Ολομέλεια

Την τρίτη διδακτική ώρα οι μαθητές διάβασαν στην ολομέλεια τα κείμενα που αφορούν την κατασκευή αιολικών πάρκων σε διάφορες χώρες και προβλήθηκαν μέσω του βιντεοπροβολέα (βλ. Τεκμήριο 7 στο αρχείο των Τεκμηρίων). Τα κείμενα είχαν αντιγραφεί αυτούσια από τις ιστοσελίδες που προέρχονταν στο περιβάλλον του Επεξεργαστή Κειμένου.

Σε κάθε άρθρο που διαβαζόταν ο εκπαιδευτικός έστρεφε την προσοχή των μαθητών σε κρίσιμα στοιχεία (τόπος, ημερομηνία δημοσίευσης, κόστος κλπ.) τα οποία θα ήταν χρήσιμα αργότερα κατά την συμπλήρωση των πινάκων ή κατά την κριτική επεξεργασία των άρθρων.

Κατά την ανάγνωση στην ολομέλεια έγιναν καίρια σχόλια και αναδείχθηκαν σημαντικά σημεία τα οποία πιθανώς θα διέφευγαν της προσοχής της πλειοψηφίας των παιδιών κατά την ανάγνωση στη μικροομάδα. Για παράδειγμα, ένας μαθητής σχολίασε: «Το άρθρο μας δίνει πληροφορίες για το πόσοι εργάτες εργάστηκαν. Άρα η κατασκευή αιολικών πάρκων είναι ένα έργο που προσφέρει και δουλειές σε πολλούς ανθρώπους». Στην ερώτηση μαθητή «Γιατί στη Δανία έκαναν θαλάσσιο πάρκο;», άλλος μαθητής απάντησε «Επειδή στη Δανία δεν υπάρχει ούτε λόφος». Επίσης αντιληπτή έγινε και σχολιάστηκε η διαφορά στον χρόνο που δημοσιεύτηκαν τα άρθρα. Ο μαθητές κατέταξαν αυτόματα ως πιο αξιόπιστο το πιο σύγχρονο άρθρο. Σχολιάστηκε επίσης ο τρόπος που χρησιμοποιήθηκε η γλώσσα σε ορισμένα άρθρα. Για παράδειγμα, σχολιάστηκε αρνητικά η φράση «της παγκόσμιας παραγωγής παγκοσμίως», κάτι που επηρέασε αρνητικά στη συνείδηση των μαθητών και το περιεχόμενο του άρθρου.

Αρνητικό ήταν το γεγονός ότι με την επιλογή της αντιγραφής των κειμένων από τις ιστοσελίδες που προέρχονταν σε ένα άλλο περιβάλλον οι μαθητές έχασαν την ευκαιρία να μάθουν το είδος του κάθε ιστότοπου που φιλοξενούσε τα συγκεκριμένα άρθρα. Οι επισημάνσεις των μαθητών έδωσαν την ευκαιρία να γίνει συζήτηση στην ολομέλεια σχετικά με ορισμένα κριτήρια που καταδεικνύουν την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των πηγών (χρόνος, συντάκτης, ποιότητα περιεχομένου).

Β' Φάση-Εργασία σε ομάδες

Στη Β' Φάση οι μαθητές πέρασαν να εργαστούν ομαδικά στους υπολογιστές με στόχο τη διαμόρφωση ενός πίνακα που θα περιείχε αποκωδικοποιημένες σημαντικές πληροφορίες των άρθρων που διάβασαν. Ο σχεδιασμός του πίνακα προτιμήθηκε να γίνει σε τρία στάδια (σε πίνακα μαρκαδόρου στην ολομέλεια, στο χαρτί και στους υπολογιστές στις ομάδες· βλ. Τεκμήριο 8 στο αρχείο των Τεκμηρίων), ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν απόλυτα τι πρέπει να κάνουν και να έχουν επιτυχία στις προσπάθειές τους. Θα πρέπει να σημειωθεί πως σε αυτό το στάδιο έγινε και η επεξήγηση της λέξης «εν δυνάμει» την οποία δεν γνώριζαν οι μαθητές και αποτελούσε μια ξεχωριστή κατηγορία στον πίνακα. Πιθανώς δεν κατανοήθηκε η σημασία από όλους τους μαθητές για αυτό και στον πρώτο πίνακα που παρατίθεται στο Τεκμήριο 9 οι μαθητές γράφουν «εν δύναμη».

Ο σχεδιασμός του πίνακα με τις οδηγίες του εκπαιδευτικού και η συμπλήρωση των κελιών του δεν δυσκόλεψε τις μαθητικές ομάδες. Οι μαθητές άντλησαν συνεργαζόμενοι τις πληροφορίες από τα αρχεία κειμένου που άνοιγαν και έκλειναν εναλλάξ με τις διαδικασίες της ελαχιστοποίησης και της μεγιστοποίησης. Η συμπλήρωση του πίνακα (βλ. Τεκμήριο 9 στο αρχείο των Τεκμηρίων) πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του προβλεπόμενου από το σενάριο χρόνου.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Στο παραδειγματικό σενάριο δεν υπήρχαν φύλλα δραστηριοτήτων.

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά τον προγραμματισμό της εφαρμογής του διδακτικού σεναρίου αποφασίστηκε από τον εκπαιδευτικό να γίνουν κάποιες αλλαγές στο αρχικό σενάριο έτσι ώστε να προσαρμοστεί στις ιδιαιτερότητες της σχολικής τάξης στην οποία θα εφαρμοζόταν. Βασική ιδιαιτερότητα των μαθητών στο τμήμα εφαρμογής είναι ότι μεγάλο ποσοστό τους (1/3 περίπου) αντιμετωπίζει μαθησιακές δυσκολίες που καθιστούν δύσκολη ακόμα και την ανάγνωση ή την γραφή απλών κειμένων. Επίσης έπρεπε να ληφθεί υπόψη ότι οι μαθητές δεν ήταν εξοικειωμένοι με την πλοήγηση στο διαδίκτυο. Οι αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στο αρχικό σενάριο αφορούσαν:

- την αφαίρεση της δραστηριότητας γραφής κειμένου με τις κριτικές παρατηρήσεις των μαθητών των άρθρων που διάβασαν. Ο στόχος που αφορούσε τη δραστηριότητα δεν αφαιρέθηκε καθώς στη συγκεκριμένη δραστηριότητα η κριτική των άρθρων έγινε προφορικά και προσεγγίστηκαν με τη συζήτηση και τις ερωτήσεις-απαντήσεις διαφορετικά κριτήρια εγκυρότητας των πληροφοριών (χρόνος δημοσίευσης, προέλευση άρθρου)·
- την προσθήκη του στόχου «οι μαθητές να μάθουν να αποθηκεύουν ένα αρχείο σε συγκεκριμένο φάκελο»·
- την προσθήκη του στόχου «οι μαθητές να μάθουν να αναζητούν ένα αρχείο σε συγκεκριμένο φάκελο»·
- την τροποποίηση του στόχου «να μάθουν να ανοίγουν περισσότερες από μία ιστοσελίδες σε «νέα καρτέλα» και να τις επισκέπτονται διαδοχικά» για λόγους που επεξηγούνται ακολούθως.

Κατά τον προγραμματισμό της διδασκαλίας διαπιστώθηκε ότι οι προτεινόμενες ιστοσελίδες για κριτική ανάγνωση από τους μαθητές στη συντριπτική τους πλειοψηφία περιείχαν διαφημίσεις ή ειδήσεις με περιεχόμενο άσεμνο ή με περιεχόμενο που θα μπορούσε να προσελκύσει με μη επιθυμητό τρόπο την προσοχή των μαθητών. Επιλέχθηκε τα κείμενα των ιστοσελίδων να αντιγραφούν σε αρχεία κειμένου, να αποθηκευτούν στους φακέλους των μαθητών και ο προαναφερόμενος στόχος να αντικατασταθεί από το στόχο που περιγράφεται στη στοχοθεσία και αφορά την ελαχιστοποίηση, μεγιστοποίηση και εναλλαγή αρχείων.

Κατά τον προγραμματισμό της διδασκαλίας διαπιστώθηκε επίσης ότι το video στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.ecotimes.gr/467/%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%B1%CE%BA%CF%84%> δεν ήταν πλέον διαθέσιμο. Το πρόβλημα αντιμετωπίστηκε με την εύρεση και παρουσίαση του ίδιου video στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.deltiokairou.gr/multimedia/article847456.ece>

Για να προσπελαστεί το πρόβλημα του διδακτικού χρόνου σε συνάρτηση με τη δυσκολία στην ανάγνωση και το βαθμό κατανόησης των σχετικά εκτενών και με δύσκολη ορολογία κειμένων, αποφασίστηκε αρχικά η ανάγνωσή τους και η κριτική τους προσέγγιση να γίνει στην ολομέλεια και στη συνέχεια να προχωρήσουν οι μαθητικές ομάδες στην αποκωδικοποίησή τους.

Γενικά τα άρθρα που επιλέχθηκαν ήταν τα κατάλληλα για να αναδείξουν οι μαθητές μέσα από την κριτική τους ανάγνωση χαρακτηριστικά εγκυρότητας και αξιοπιστίας. Ήταν όμως αρκετά δύσκολα για την άπειρη μαθητική ομάδα που έπρεπε να επεξεργαστεί πολλά, αρκετά εκτενή, με πολλούς αριθμούς, πολλές ξένες και άγνωστες λέξεις κείμενα.

Επίσης προτιμήθηκε αντί της αναζήτησης στο διαδίκτυο για εικόνες ανεμογεννητριών να δημιουργηθεί ένας υποφάκελος μέσα στο φάκελο με το όνομα της μαθητικής ομάδας, ο οποίος θα περιείχε τις απαραίτητες εικόνες που θα εισήγαγαν οι μαθητές στο πολυτροπικό κείμενό τους. Η απόφαση αυτή λήφθηκε

καθώς η πλειοψηφία των μαθητών δεν είχε εμπειρίες ούτε από την αναζήτηση στο διαδίκτυο ούτε από την αναζήτηση στο εσωτερικό φακέλου.

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου διαπιστώθηκε επίσης πως οι μαθητές δεν ήταν εξοικειωμένοι ακόμα και με βασικές λειτουργίες των Windows και του Επεξεργαστή Κειμένου (μορφοποίηση κειμένου, αποθήκευση αρχείου, εναλλαγή γλώσσας, εισαγωγή εικόνας), καθώς είτε δεν διαθέτουν όλοι Η/Υ, είτε η ενασχόληση της πλειοψηφίας όσων διαθέτουν περιορίζεται στο παίξιμο ηλεκτρονικών παιχνιδιών.

Είναι απαραίτητο, όπως φαίνεται κι από την εκφώνηση της δραστηριότητας 1 του σεναρίου: «Με τη βοήθεια του κειμένου του σχολικού σας βιβλίου «Ο φίλος μας ο άνεμος» και των εργασιών 1 και 2 συνειδητοποιήσατε τη σημασία και τον τρόπο αξιοποίησης της αιολικής ενέργειας από παλιότερα ως σήμερα...» να προηγηθεί της εφαρμογής του διδακτικού σεναρίου η εισαγωγή των μαθητών στο διδακτικό εγχειρίδιο, ώστε να γνωρίσουν την αιολική ενέργεια, τις ανεμογεννήτριες και να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα αξιοποίησής τους. Είναι επίσης δυνατόν ο εκπαιδευτικός να επιλέξει άλλους τρόπους εκτός του διδακτικού εγχειριδίου για να επιτύχει τα παραπάνω (διαδίκτυο, ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια, σχολική βιβλιοθήκη κ.λπ.)

Το σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη το μήνα Σεπτέμβριο, καθώς και η συγκεκριμένη διδακτική ενότητα του βιβλίου της *Γλώσσας* βρίσκεται στο α' τεύχος και διδάσκεται στην αρχή του διδακτικού έτους. Θα ήταν προτιμότερο κατά τον προγραμματισμό της ύλης από τον εκπαιδευτικό να επιλεγεί να γίνει νωρίτερα η διδασκαλία του κεφαλαίου 3 του μαθήματος της Φυσικής της Ε' τάξης που έχει ως θέμα την ενέργεια και να προηγηθεί της εφαρμογής του διδακτικού σεναρίου. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές θα εξοικειωθούν με βασικούς όρους, όπως κινητική ενέργεια, μετατροπή ενέργειας, ισχύς κ.λπ. που είτε χρησιμοποιούνται στα κείμενα που εξετάζουν οι μαθητές, είτε χρειάζεται να τους χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτικός για να εξηγήσει τη λειτουργία των αιολικών πάρκων και των ανεμογεννητριών.

Ο χρόνος που απαιτήθηκε για την ολοκλήρωση του τροποποιημένου σεναρίου ήταν αυτός που προβλέφθηκε από το αρχικό σενάριο. Μια επιπλέον διδακτική ώρα

θα ήταν απαραίτητη στην περίπτωση που οι μαθητές έπρεπε να γράψουν κείμενο με τις κριτικές τους παρατηρήσεις αντί να τις εκφράσουν προφορικά.

Στη στοχοθεσία του εφαρμοσμένου σεναρίου δεν συμπεριλήφθηκε η διόρθωση των ορθογραφικών λαθών με τον ορθογραφικό έλεγχο του επεξεργαστή κειμένου. Κατά την εφαρμογή όμως του σεναρίου διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές έκαναν πολλά ορθογραφικά λάθη (κυρίως στον τονισμό) με αποτέλεσμα οι λανθασμένες λέξεις να επισημαίνονται από τον επεξεργαστή με την κόκκινη κυματιστή γραμμή. Καθώς επιθυμία των πολλών μαθητών ήταν «να φύγει η κόκκινη γραμμή» δόθηκε ευκαιρία στον εκπαιδευτικό να διδάξει σε κάθε ομάδα την αυτόματη διόρθωση με το μαρκάρισμα της λανθασμένης λέξης.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
